

نگاهی به صندوق حمایت از پژوهشگران

چکیده

در دنیای کنونی توسعه پایدار، پیشرفت و رفاه هر ملتی مرهون کشف، پرورش، حفظ، نگهداری نخبگان و سرمایه های علمی و هنری آن کشور است. نخبگان، علما، پژوهشگران، هنرمندان، می توانند موجبات توسعه علمی و فناوری، توسعه متوازن و پایدار و همه جانبه و ترقی و تعالی کشور را فراهم سازند. بنابراین کشف، شناسایی، برقراری ارتباط و حمایت از این قشر نخبه، تقویت انگیزه، جلب مشارکت و همکاریهای آنان در زمینه های گوناگون در راستای تولید علم، توسعه علمی و فناوری کشور از اولویت ها و ویژه کشورهای موفق و ایران است. برای نیل به این هدف متعالی در راستای تحقق بند ۴ اصل سوم قانون اساسی و به استناد بند ۱۶ مصوبه (جایگاه، اهداف و وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی)، صندوق حمایت از پژوهشگران کشور با هدف حمایت مادی و معنوی از پژوهشگران در حوزه معاون اول رئیس جمهور تاسیس شد. آنچه از بی می آید چکیده ای است از اهداف، وظایف، بودجه و اقدامات صندوق مذکور که به منظور آگاهی محققان، پژوهشگران و تولید کنندگان علم و فناوری تهیه و تنظیم شده است.

واژگان کلیدی: حمایت از پژوهش، تولید علم، کرسی های پژوهشی، صندوق حمایت از پژوهشگران، تجاری سازی نتایج تحقیقات.

ماموریت اصلی صندوق:

ماموریت اصلی صندوق، ارائه کمک ها و خدمات حمایتی مادی و معنوی به پژوهشگران ایرانی اعم از حقیقی و حقوقی

برای شکوفایی امور تحقیقاتی در راستای تولید علم و فناوری و بهره مند شدن مردم از نتایج آنها در کشور می باشد. صندوق بصورت هیات امنایی اداره می شود و ارکان آن عبارتند از هیئت امناء، رییس، کمیته علمی

- هیات امناء سیاست ها و خط مشی های کلی صندوق را تعیین می نماید و تصویب آئین نامه داخلی صندوق، آئین نامه اجرایی این اساسنامه و سایر مصوبات لازم را بانجام می رساند و نظارت کلی بر حسن اجرای فعالیت های صندوق دارد.

رئیس صندوق بالاترین مقام اجرایی صندوق است که پس از تصویب هیئت امناء و با حکم رئیس هیئت امناء برای مدت ۴ سال منصوب می شود. انتصاب مجدد وی بلامانع می باشد.

اعضای کمیته علمی صندوق از بین نخبگان جامع شرایط علمی کشور دارای آثار و شرح علمی در معیار استاندارد بین المللی از قبیل مقالات چاپ شده در مجلات بین المللی معتبر، ثبت اختراعات بین المللی، کتب چاپ شده مورد استناد ملی و بین المللی و دارای سوابق درخشان علمی و اجرایی، آشنا با

هیافت

از پژوهشگران برای تصویب، مراحل به شرح ذیل را طی می‌کند:

پروژه های پیشنهادی پس از دریافت در کمیته های تخصصی ذیربط، مورد بررسی قرار می گیرد. چنانچه پروژه های پیشنهادی در راستای تولید علم، گسترش مرزهای دانش و یا در جهت حل مشکلات و استفاده از مزیت های کشور باشد برای ارزیابی به چند نفر داور نیز ارسال می گردد. نظر داوران در گروه تخصصی بررسی و نتیجه به کمیته علمی جهت تصمیم گیری نهایی ارسال می گردد.

آمار پروژه های تحقیقاتی ارائه شده به صندوق تا تاریخ ۸۵/۳/۳۰

ردیف	شرح	جمع	
۱	طرحهای پژوهشی دریافتی	۷۷۱	
۲	طرحهای پژوهشی در دست بررسی	۲۹۶	
۳	طرحهای مصوب	در حال اجرا	۱۴۴
		انصراف از اجرا	۳
		خاتمه یافته	۴
		نیمه صنعتی	۵
		صنعتی (تجاری سازی پژوهش)	۲
۴	طرحهای فاقد اولویت	۲۲۲	

- حجم اعتبار طرحهای مصوب در حال اجرا: ۳۶/۴۷۲/۱۰۴/۹۸۰ ریال
- حجم اعتبار طرحهای خاتمه یافته: ۹۴/۰۰۰/۰۰۰ ریال

اسامی پروژه های نیمه صنعتی و صنعتی (تجاری سازی)

ردیف	نام طرح	نوع
۱	استخراج رنگدانه از منابع طبیعی در اشل پایلوت	نیمه صنعتی
۲	ساخت ساندویچ پانلهای لانه زنبوری گرمانرم در مقیاس نیمه صنعتی	
۳	طراحی و ساخت دستگاه تولید غشاهای الیاف توخالی بر پایه پلی اتر سوفلون در مقیاس نیمه صنعتی	
۴	استفاده از شکارگرها در کنترل بیولوژیکی موثر آفات مکنده گیاهی در کشتهای خیار گلخانه ای	
۵	طراحی آمیزه و تکنولوژی ساخت قطعات کامپوزیتی با کارایی بالا	
۶	تولید ETG جهت تحقیقات ژنتیک و بیوتکنولوژیک	صنعتی
۷	طراحی و ساخت سیستمهای لیزری پزشکی	(تجاری سازی پژوهش)

ماموریت اصلی صندوق، ارائه کمک ها و خدمات حمایتی مادی و معنوی به پژوهشگران ایرانی اعم از حقیقی و حقوقی برای شکوفایی امور تحقیقاتی در راستای تولید علم و فناوری و بهره مند شدن مردم از نتایج آنها در کشور می باشد

علوم و فنون روز جهان، آشنا با پژوهشگران و نیازهای علمی، پژوهشی و فناوری کشور انتخاب می شوند. و وظایف زیر را بر عهده دارند:

- تأیید صلاحیت علمی پژوهشگران بهره مند از حمایت های صندوق، برنامه ریزی برای اجرای سیاست ها و خط و مشی های علمی و پژوهشی مصوب هیئت امناء تعیین کمیته ها و یا گروههای تخصصی نظارت و ارزیابی علمی

- پیشنهاد طرح ها و برنامه های جدید به رئیس برای ارائه به هیئت امناء برای دستیابی به اهداف صندوق و تصویب هرگونه تسهیلات لازم برای حمایت از پژوهشگران، نخبگان، مخترعین و مکتشفین.

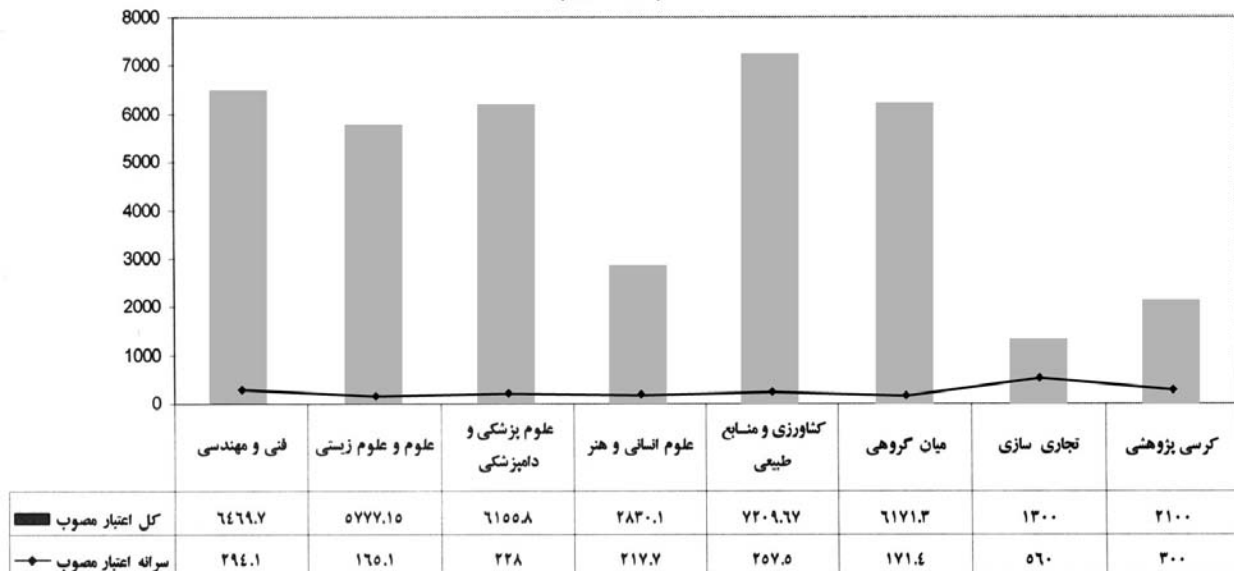
فرآیند دریافت و ارزیابی طرح ها

صندوق در جهت حمایت از پژوهشگران کشور و در چارچوب سیاستهای مصوب هیئت امناء اقدام می نماید. حمایت از پژوهشگران برای اجرای پروژه های تحقیقاتی بر اساس نیازها، اولویت ها و مزیت ها برای کشور صورت می گیرد. پروژه های تحقیقاتی پیشنهادی به صندوق حمایت

اعتبارات طرحهای مصوب در حال اجرا (میلیون ریال) و سرانه آن بر حسب کمیته های تخصصی

با در نظر گرفتن طرحهای بین دانشگاهی

(۸۵/۰۳/۳۰)

کمیته های تخصصی:

در راستای استفاده بیشتر از نظرات تخصصی صاحب نظران و بمنظور تسهیل و تسریع در بررسی طرحهای ارائه شده به صندوق، اقدام به تشکیل به شرح ذیل نموده است:

- کمیته تخصصی علوم و علوم زیستی، کمیته تخصصی کشاورزی و منابع طبیعی
- کمیته تخصصی علوم پزشکی و دامپزشکی، کمیته تخصصی علوم انسانی و اجتماعی و هنر
- کمیته تخصصی فنی و مهندسی، کمیته تخصصی میان گروهی

کرسی پژوهشی

کرسی پژوهشی در جهت حمایت از پژوهشگران ایرانی به پژوهشگرانی که دارای سوابق علمی معتبر، ایده و ابتکار نو و خوش آتیه، و برنامه پژوهشی باشند و در شناخت نیازهای جامعه در زمینه تخصصی خود پژوهشگر باشند و یا در موسسات دارای برنامه استراتژیک فعالیت نمایند، با شرایط

ذیل تعلق می گیرد:

- دارای مدارج علمی معتبر
 - داشتن تالیفات و مقالات معتبر و مرتبط با تخصص
 - داشتن طرحهای پژوهشی خاتمه یافته (گسترش مرزهای دانش، تولید علم، پاسخگویی به نیازهای جامعه)
 - داشتن طرحهایی که به مرحله نیمه صنعتی رسیده باشد
 - داشتن طرحهایی که به مرحله تولید رسیده باشد
 - داشتن برنامه راهبردی پژوهشی
 - توانایی در هدایت و تربیت نیروهای ماهر و متخصص
 - دارای ایده نو، مبتکرانه، و آینده پژوهی
- موسسه یا موسساتی بعنوان محور و بطور آزمایشی در سال ۸۴-۸۵ انتخاب خواهند شد که به تشخیص کمیته راهبردی کرسی پژوهشی دارای برنامه و یا برنامه های استراتژیک پژوهشی باشند.

کمیته راهبردی کرسی پژوهشی

این کمیته به منظور بررسی واجدین شرایط اعطای کرسی

هیافت

اقدام به پیش بینی ۳ نوع پژوهانه (گرنه) کوچک، متوسط و بزرگ با منابع مالی به شرح ذیل نموده است.

الف- برای سال ۸۴ دو مورد پژوهانه بزرگ با اعتباری معادل

۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ میلیون تومان، پژوهانه متوسط چهار مورد با

اعتباری معادل ۱۸۰/۰۰۰/۰۰۰ میلیون تومان، پژوهانه کوچک

هفت مورد با اعتباری معادل ۲۱۰/۰۰۰/۰۰۰ میلیون تومان

ب- برای سال ۸۵ نیز عیناً مانند سال ۸۴ اعتبار منظور گردیده است.

در سال ۱۳۸۴ سه نفر از پژوهشگران کشور توانستند از این پژوهانه استفاده نمایند.

ب- طرح های پژوهشی مشمول تجاری سازی :

این طرح ها به دو دسته تقسیم می شوند:

۱- طرحهای مصوب کمیته علمی صندوق که مراحل تحقیقاتی و اجرایی آن بر اساس تفاهم نامه منعقد به پایان رسیده و واجد شرایط تجاری سازی می باشد.

۲- طرحهای پژوهشی که توسط پژوهشگران حقیقی و حقوقی از محل اعتبارات نهادها و دستگاه هایی غیر از صندوق اجرا گردیده و بر اساس درخواست مجری و بنا بر صلاح دید رئیس صندوق جهت بررسی امکان مشارکت، به مدیریت ارزیابی طرحهای صندوق ارجاع می گردد.

کمیته تخصصی :

منظور کمیته های شش گانه صندوق می باشد که بعنوان مشاورین علمی - تخصصی صندوق و بر اساس آئین نامه مربوطه، زیر نظر کمیته علمی و در حوزه مدیریت ارزیابی طرحهای صندوق فعالیت می نمایند.

نحوه انتخاب و تصویب طرحها

دامنه کاربرد این آئین نامه برای کلیه طرحهای پژوهشی است که اولویت مشارکت آنها به تصویب کمیته های تجاری سازی و علمی صندوق رسیده باشد و در کمیته علمی صندوق به تائید نهایی رسیده باشد.

تهیه برنامه تجاری توسط مجری برای طرحهای کاربردی

پژوهشی و معرفی آنها به کمیته علمی جهت تصویب نهایی تشکیل می شود و متشکل از هفت نفر عضو ثابت و دو عضو غیر ثابت می باشد:

بررسی کارشناسی

بر اساس دستورالعمل معیارهای اخذ کرسی پژوهشی، کمیته راهبردی اطلاعات ارائه شده را مورد ارزیابی قرار داده و کاندیداهای واجد شرایط را جهت تصمیم گیری نهایی به کمیته علمی صندوق معرفی می نماید.

مراحل ارزیابی و اعطاء کرسی پژوهشی به پژوهشگران:

فراخوان محدود با توجه به اولویتهای پژوهشی صندوق

تکمیل پرسشنامه کرسی پژوهشی (نگاه به وبگاه صندوق)

بررسی کارشناسی

اعطاء بودجه کرسی پژوهشی در سال ۸۴

به ۷ نفر از دانشمندان و مراکز علمی شاخص کرسی پژوهشی با عناوین ذیل اعطاء شده است.

۱- زبان فارسی بعنوان زبان علمی

۲- داروسازی نوین

۳- مخابرات

۴- شیمی سنسورها

۵- گداخت هسته ای

۶- سلولهای بنیادی

۷- کاشت ذرات زیستی

تعداد و اعتبارات تخصیص یافته و پیش بینی شده برای کرسی های پژوهشی در سال ۸۴ و ۸۵ به شرح ذیل است:

الف- ۱۰ مورد کرسی پژوهشی در سال ۸۴ جمعاً با اعتباری معادل ۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰ میلیون تومان

ب- ۴۰ مورد کرسی پژوهشی در سال ۸۵ جمعاً با اعتباری معادل ۷۲۰/۰۰۰/۰۰۰ میلیون تومان

کمک به پژوهشگران

پژوهانه (گرنه)

صندوق در سیاست های حمایتی خود از پژوهشگران خود

الزامی است.

جلسات کمیته تجاری سازی با حضور رئیس صندوق یا نماینده وی تشکیل می گردد.

نحوه اداره جلسات و تصمیم گیری بر اساس آئین نامه داخلی مصوب کمیته خواهد بود.

طرحهای مصوب کمیته تجاری سازی؛ جهت تائید نهایی به کمیته علمی صندوق ارجاع می گردد.

انجام مشارکت صندوق در طرحهای کاربردی، بر اساس عقد تفاهم نامه بین رئیس صندوق و مجری طرح خواهد بود.

طول مدت اعتبار و زمان اجرای تفاهم نامه فوق الذکر، بر اساس پیشنهاد مجری و تشخیص کمیته تجاری سازی خواهد بود.

نحوه های مختلف حمایت از تجاری سازی نتایج پژوهشی

پژوهشگران

● وام بصورت تسهیلات بانکی در اختیار پژوهشگران قرار دهد.

● صندوق در تجاری سازی نتایج کارهای پژوهشی شرکت کرده و این مشارکت می تواند استمرار داشته باشد و یا بعد از مدتی خاتمه پیدا کند.

● صندوق در کاهش ریسک سرمایه گذاری در تجاری سازی پژوهش و بیمه کردن آن کمک می کند.

● صندوق می تواند در کاهش بهره بانکی وام پژوهشگر مساعدت داشته باشد.

صندوق مبلغ ۱۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال برای تجاری سازی نتایج طرحهای پژوهشی کمک کرده است و برای تجاری سازی نتایج پژوهش در سال ۸۵، ۴۰۰/۰۰۰/۰۰۰ میلیون تومان نیز پیش بینی شده است.

ج - شبکه آزمایشگاهی

ایجاد شبکه آزمایشگاهی بطور اجمال با اهداف ذیل صورت گرفته است:

● کمک به محققین برای دستیابی آسان به تجهیزات

آزمایشگاهی مورد نیاز

● کمک به بهبود و افزایش ظرفیت های تجهیزاتی آزمایشگاهی تحقیقاتی کشور

● حمایت منظم و برنامه ریزی شده از توسعه تجهیزاتی کشور

● ایجاد فرصت های مساوی برای تمامی پژوهشگران کشور در استفاده از تجهیزات آزمایشگاهی کشور

● حمایت از تربیت نیروهای ماهر و متخصص (مانند دانش آموختگان کارشناسی ارشد و دکترا) با هدف ارتقاء سطح و

کیفیت تجهیزاتی آزمایشگاهی کشور

● دستیابی به یافته های جدید علمی

در سال جاری نیز اعتباری جهت حمایت از خرید تجهیزات پیش بینی شده، ضمن اینکه در قالب پروژه های تحقیقاتی مساعدتهای لازم به عمل خواهد آمد.

د - ثبت اختراعات پژوهشگران در داخل و خارج از کشور

پژوهشگران عزیز و اساتید محترم تلاش زیاد برای چاپ یافته های تحقیقات خود بصورت مقاله در مجلات علمی معتبر

داخل و علی الخصوص خارج از کشور بعمل می آورند. ضمن تقدیر از این تلاشها که در سالهای اخیر سرعت و روند خوبی

را پیدا کرده و به عنوان توان تولید علم کشور تلقی می گردد، ذکر این نکته را لازم می داند از نتایج و اطلاعات یافته های

علمی در این مقالات کشورهای دیگر بهره می گیرند در حالی که محققین و کشور در استفاده از مزایای یافته های علمی از

استحقاق بالاتری برخوردارند. بدین منظور می باید قبل از چاپ مقالات و افشای اطلاعات آنها قدمهایی در جهت ثبت

اختراعات و یافته های علمی محققین به عمل آید که متأسفانه در کشور، ما صاحب تجربه اندکی در این زمینه هستیم. صندوق

برای حمایت از پژوهشگران تسهیلات مختلفی برای ثبت اختراعات و یافته های علمی پژوهشگران فراهم کرده است.

در سال جاری مبلغ ۶۶۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال برای ثبت اختراعات اساتید در داخل و خارج از کشور پیش بینی شده است. ضمن

اینکه صندوق با استفاده از اساتید صاحب نظر در حقوق IP

راهنمایی های لازم را به اساتید و پژوهشگران به عمل خواهد آورد.

دانشگاههای کم برخوردار فراهم خواهد کرد.

و - ثبت ایده ها

با توجه به اهمیتی که صندوق به تولیدات فکری نخبگان و صاحبان کشور قائل است اقدام به ایجاد بانک ایده ها نموده است ایده های ثبت شده به مراکز رشد برای ادامه پروسه تا مرحله کالا و خدمات منتقل می گردد.

برنامه های آتی صندوق :

صندوق حمایت از پژوهشگران بر آن است تا در آینده برنامه های زیر را بانجام برساند:

- راه اندازی و گسترش حوزه های جدید فعالیت
- گسترش بانک ایده (عملیاتی)
- طراحی بانک اطلاعات داوران (عملیاتی)
- تدوین و ایجاد و طراحی بانک ارتباطی پژوهشگران (در مرحله تست)
- تهیه بانک کلید واژه های تخصصی کشور و استاندارد سازی آن

و - اهداء جوایز به پژوهشگران نمونه

در سال جاری ۹۳۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال جهت تقدیر و تشویق پژوهشگران نمونه در گروه های مختلف آموزشی پیش بینی شده است.

- نصب شبکه بدون سیم (Wireless) Network

راه اندازی سیستم SMS و اتصال آن به سایت صندوق برای اطلاع رسانی سریع به مجریان، داوران و اعضای کمیته های علمی و تخصصی و نهایتاً پژوهشگران صندوق در صدد است بانک اطلاعات پژوهشگران را ایجاد کرده و در ادامه کار اطلاعات پژوهشگران ایرانی خارج از کشور و پژوهشگران مسلمان را وارد این پایگاه نماید. در ادامه کار آثار علمی آنها را وارد پایگاه داده ها نموده و ثبت نماید و از این اطلاعات برای حمایت از پژوهشگران داخلی و برقراری ارتباط بین آنها در داخل و خارج از کشور جهت ایجاد همکاریهای علمی و گسترش آن در جهان اسلام بهره گیرد و در مشکلات و نوسانات سیاسی که بر روند تولید علم در ایران و جهان اسلام سایه می اندازد تا حدی تاثیر گذار باشد. پژوهشگران، محققان، تولید کنندگان علم و فناوری کشور برای آشنایی هر چه بیشتر از برنامه ها و نحوه های حمایت صندوق می توانند به وب سایت: www.INSF.org مراجعه نمایند.

ز - سایر تسهیلات حمایتی

- کمک به برگزاری کارگاههای آموزشی - همایشها
- کمک به شرکت پژوهشگران در کنفرانسهای علمی و کارگاههای آموزشی داخل و خارجی
- کمک به اتمام پروژه های تحقیقاتی نیمه تمام
- کمک به حل مشکلات مالی پژوهشگران
- برای کمک به برگزاری کارگاه های آموزشی و سمینارهای علمی در سال ۸۴ و ۸۵ اعتباری به مبلغ ۲/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال پیش بینی شد.
- صندوق برای کمک به اخذ وام پژوهشگران و تامین وثیقه ۳/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال پیش بینی نمود.
- صندوق در جهت اتمام و به ثمر رساندن پروژه تحقیقاتی نیز مبلغ ۲/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال پیش بینی کرد.
- صندوق در صدد است با شرکت اساتید، صاحب نظران داخلی و خارجی سمیناری تحت تبدیل علم به فناوری برگزار نماید.
- صندوق در جهت حمایت از پژوهشگران کشور ایران اسلامی هزینه های حضور اساتید داخلی و خارجی را در